

Näringsdepartementet
n.statsstod@regeringskansliet.se

Stockholm 9 november 2021

Svenskt Näringslivs synpunkter på föreslagna ändringar av det allmänna gruppundantaget för statsstöd (GBER) som främjar den gröna och digitala omställningen

Svenskt Näringsliv vill tacka för möjligheten att lämna synpunkter på det aktuella förslaget och vill med anledning härav anföra följande.

De förändringar som föreslås i det allmänna gruppundantaget (kommissionens förordning (EU) nr 651/2014, förkortat GBER) är omfattande. Under den förhållandevis korta svarstiden har inte nödvändigtvis alla delar av näringslivet hunnit ta ställning till de omfattande förändringar som föreslås. Detta positionspapper kan därför komma att kompletteras innan sista svarsdatum i EU-kommissionens pågående samråd som pågår fram till 8 december 2021.

Generella kommentarer

Svenskt Näringsliv vill inledningsvis betona vilken stor betydelse som GBER har. Enligt uppgifter från EU-kommissionen genomförs ca 97 procent av alla nya stödåtgärder med hänvisning till GBER. Regelverket sätter ramarna för medlemsstaternas möjligheter att stimulera till gröna investeringar och skattesystem som möjliggör kombinationen av en ambitiös klimatpolitik och vidmakthållen konkurrenskraft för det europeiska näringslivet. Det ska säkerställa att konkurrensen inte snedvrids mellan företag från olika medlemsstater och att det stöd som ges går till rätt typ av investeringar. Det ska leda till investeringar som annars inte skulle blivit av och där ytterligare privata investeringar skapas i anslutning, snarare än trängs undan. Det ska dessutom ske med största möjliga förutsägbarhet och rättsliga säkerhet för inblandade företag, och till minsta möjliga administrativa kostnad.

Svenskt Näringsliv ser i och för sig ingen anledning till att ytterligare fler än 97 procent av stödåtgärderna genomförs med GBER som rättslig grund. Det är viktigt att reglerna fortsatt sätter tydliga och strama ramar för medlemsstaternas stödåtgärder. Statligt stöd leder ofta till snedvridningar av konkurrensen, vilket kan skada marknadens naturliga mekanismer som driver ökad effektivitet och innovation på lång sikt. Statliga stöd utvärderas sällan på ett tillräckligt genomarbetat sätt, och kunskapen om stödets effektivitet är därför ofta bristande. Svenskt Näringsliv förordar därför istället åtgärder som underlättar för alla företag genom t ex. minskade kostnader, förbättrade regelverk, satsningar på bättre utbildning och generell infrastruktur. Sådana åtgärder leder vanligtvis inte till några marknadsstörningar och kan leda till uthålliga positiva effekter för näringslivet.

Kommissionens föreslagna förändringar av GBER görs i det här fallet till stora delar baserat på sin egen beslutspraxis. I den utsträckning det rör sig om stöd som efter en anmälan ändå

skulle ha godkänts av kommissionen så innebär en utvidgning av GBER inte nödvändigtvis att mer stöd kommer beviljas. Istället innebär det en minskad administration både för myndigheterna och för det företag som beviljas stödet, vilket är välkommet då anmälningsprocesserna generellt brukar ta lång tid och ställa stora krav på företaget att ta fram och skicka in olika typer av uppgifter. Detta ska samtidigt balanseras mot att företag får ta ett större ansvar för att bedöma om myndigheterna gjort en korrekt tolkning och tillämpning av GBER. Det har nämligen i EU-domstolens rättspraxis (C-349/17, *Eesti Pagar v Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus*) blivit tydligt att företagen inte kan åberopa god tro om den stödgivande myndigheten har gjort en felaktig tillämpning. Stödet riskerar i sådana fall bedömas som olagligt, och stödmottagaren måste återbetala det, inklusive ränta.

Utöver detta är det nödvändigt att uppdatera GBER så att fortsatt samstämmighet med berörda riktlinjer och rambestämmelser på statsstödsområdet säkerställs.

Sammantaget finner Svenskt Näringsliv att inriktningen på kommissionens föreslagna uppdatering av regelverket är rimlig, med förbehåll för kommentarerna nedan.

Artikel 9 Offentliggörande och information

Här föreslås att gränsen för när de sk. transparenskraven blir tillämpliga sänks från 500 000 Euro till 100 000 Euro. Det blir följaktligen långt fler stödbeslut som kommer omfattas av kravet att det inom sex månader från beslutsdatum ska skickas in viss information till den allmänt tillgängliga databas som kommissionen tillhandahåller. Detta kan i viss mån drabba företagen i form av ökad administration. De flesta uppgifter som det rör sig om är dock sådana som ändå behöver skickas in till myndigheterna vid handläggningen av ärendet. Det blir därför främst en tillkommande börda för myndigheterna att hantera, särskilt dem som hanterar många stödföremål och som ännu inte automatiserat förfarandet att skicka in dessa uppgifter.

Svenskt Näringsliv är generellt positiv till ökad transparens och möjligheter att både i enskilda fall och mer övergripande granska beviljade stöd inom unionen. I dagsläget finns olika sätt att försöka skapa en bild av stödgivningen som sker, där alla har olika brister som gör det svårt att få ett riktigt bra kunskapsunderlag. Även med en sänkt tröskel så finns brister som gör att det inte skapas ett bra samlat underlag som beskriver beviljat respektive utbetalt stöd i unionen. Därtill har kommissionens databas hittills inte varit särskilt användarvänlig i sin utformning, och det hade varit intressant om kommissionen kunde presentera en utvärdering av nuvarande transparensbestämmelser och databas vad gäller utformning, den data som laddats upp samt hur databasen har använts. Svenskt Näringsliv är vidare av uppfattningen att kommissionen bör sträva efter att upprätta ett enhetligt system där både rättsliga dokument som t ex kommissionsbeslut, beviljat stöd samt utbetalt stöd kan återfinnas samlat för respektive stöd och stöddordning.

Artikel 13–15 Regionalstöd

Syntetfiberindustrin tycks inte längre vara exkluderad från att motta regionalstöd. Svenskt Näringsliv ställer sig frågande till bakgrunden till denna förändring och efterfrågar en konsekvensanalys till varför denna förändring är befogad.

Driftstöd för att förhindra eller minska avfolkningen föreslås bli möjligt även i glesbefolkade områden (vilket hittills varit möjligt endast i mycket glest befolkade områden). Även här stäl-

ler sig Svenskt Näringsliv frågande till anledningen och vilka konsekvenser detta kan få. Driftstöd är typiskt sett en stödform som riskerar leda till betydande konkurrens-snedvridningar. Svenskt Näringsliv är därför som utgångspunkt emot att den här typen av stöd expanderar ytterligare.

Artikel 36a Investeringsstöd för laddnings- eller tankningsinfrastruktur

Artikeln är felaktigt översatt i den svenska översättningen, och har råkat få samma namn som artikel 26a. Rätt namn bör vara *Investeringsstöd för laddnings- eller tankningsinfrastruktur*.

Den föreslagna artikeln blir onödigt begränsad i punkten 7 där infrastruktur som är öppen för andra än stödmottagaren/stödmottagarna i praktiken måste vara öppen för allmänheten för att vara stödberättigad. Det kan vara relevant att begränsa tillträdet i olika sammanhang till en annan krets aktörer, och det viktiga i sammanhanget bör vara att tillträdet sker på icke-diskriminerande villkor. Därmed kan t ex destinationsladdning vid logistikterminaler, bussdepåer och hamnar inkluderas.

Artikel 41 Investeringsstöd för främjande av energi från förnybara energikällor, förnybar vätgas och högeffektiv kraftvärme

Bestämmelserna om stöd till vätgas tycks vara för begränsade till sin utformning, då de i praktiken främst kommer kunna riktas mot elkraftsproducenter. Den som har behov av att producera, lagra och använda vätgas kan vara någon annan än en elkraftsproducent, och även den aktören kan ha behov av stöd för sin investering. Det måste också vara möjligt att producera och lagra vätgas på en industrianläggning, även om elen köps in från en elproducent på elmarknaden. Begränsningen att investeringen ska ske "bakom mätaren" bör därför strykas. Vidare bör begränsningen till förnybar vätgas breddas till fossilfri elproducerad vätgas. Även i övrigt ansluter sig Svenskt Näringsliv i denna del till svaret inlämnat från Jernkontoret (Jernkontorets diarienumr.: 4421).

Artikel 44 Stöd i form av nedsättning av skatter enligt direktiv 2003/96/EG

Möjligheten till en nedsatt energiskatt för energiintensiv industri är en förutsättning för Sverige att vidmakthålla kraftfulla styrmedel för minskade utsläpp via en hög generell beskattning, samtidigt som industrins möjligheter att konkurrera inte kringskärs. I Sverige kommer elen till mer än 50 procent från förnyelsebara källor, den högsta nivån i hela EU. Den är dessutom i princip helt koldioxidfri. Att produktion etableras och utvecklas i Sverige gynnar därför inte bara svensk konkurrenskraft och tillväxt, utan är också gynnsamt ur ett globalt klimatperspektiv.

I artikeln hänvisas till energiskattedirektivet (ETD) som också är föremål för en revidering. För att säkerställa samstämmighet och att statsstödsreglerna inte föregår utformningen av andra regelverk, bör inte dessa bestämmelser som hänvisar till ETD förändras förrän ETD har reviderats.

Vidare föreslås i utkastet att det införs nya krav om energieffektivisering i artikeln. Dessa är opåkallade, då det saknas något bestämt samband mellan nödvändigheten till nedsättning med hänsyn till konkurrenskraften, och åtgärder för energieffektivisering. Även i övrigt ansluter sig Svenskt Näringsliv i denna del till svaret inlämnat från Jernkontoret (Jernkontorets diarienumr: 4421).